

Privire de ansamblu asupra contextului național și european

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Acest proiect este finanțat cu sprijinul Comisiei Europene. Această publicație reflectă doar punctul de vedere al autorului și comisia nu va fi responsabilă pentru nicio utilizare a informațiilor din aceasta.

Cuprins

Introducere	3
Prezentare generală a situației din Croația	4
Prezentare generală a situației din Macedonia de Nord	7
Prezentare generală a situației din Belgia	10
Prezentare generală a situației din Franța	12
Prezentare generală a situației din România	19
Rezumat	23

Introducere

Scopul acestei publicații este de a evalua nevoile grupului țintă cărui i se adresează proiectul Text it Easy. Parteneriatul a adunat informații despre situația privind accesibilizarea informației și utilizarea limbajului clar, ușor de citit în țările participante la proiect Croația, Macedonia de Nord, Franța, Belgia și România. Autorii au analizat problemele actuale referitoare la limbajul clar-ușor de înțeles la nivel național și european evidențiind:

- existența dificultăților de citire și de înțelegere a textului,
- inițiativele existente în ceea ce privește accesibilizarea informației scrise,
- participanții (organizații/instituții) implicați și activi în acest domeniu al accesibilizării informației scrise.

Studiile realizate indică faptul că unele probleme sunt comune în toate țările participante. O astfel de problemă este lipsa inițiativelor la nivel național care să promoveze accesibilizarea informației scrise (textul ușor de citit). Organizațiile individuale sunt cele care popularizează ideea de limbaj clar, ușor de citit. De asemenea, există organizații individuale care creează instrumente digitale care facilitează simplificarea textului. În unele țări, site-urile oficiale adresate persoanelor cu dizabilități au o versiune scrisă într-un limbaj clar, ușor de citit. Din păcate, însă, nu este o practică obișnuită pentru toate instituțiile din țările participante.

Astfel, se confirmă că la nivel internațional sunt necesare inițiative care să promoveze utilizarea unui limbaj clar, ușor de citit. Autorii acestui ghid sunt de acord că acestei probleme, a utilizării limbajului clar, ușor de citit, nu i se acordă suficientă atenție în țările lor și că este importantă utilizarea pe scară mai largă a textului ușor de citit pentru accesibilizarea informației pentru persoanele cu dizabilități, pentru imigranți și pentru persoanele care provin din medii dezavantajate socio-economic.

Prezentare generală a situației din Croația

Aspecte privind dificultățile de citire și înțelegere existente

Conform rezultatelor PISA din 2022, elevii croați cu vârsta de 15 ani au obținut scoruri apropiate de media OCDE la lectură. Aproximativ 77% dintre elevii croați au atins nivelul 2 sau mai mare la lectură, media OCDE fiind 74%. Acești elevi pot identifica cel puțin ideea principală într-un text de lungime medie, pot găsi informații pe baza unor criterii explicite, deși uneori complexe și pot reflecta asupra scopului și formei textelor atunci când li se cere în mod explicit să facă acest lucru. Doar 4% dintre elevii croați au obținut scoruri de nivelul 5 la lectură, media OCDE fiind 7%. Acești elevi pot înțelege texte lungi, pot aborda concepte abstracte și pot realiza diferența între fapt și opinie, pe baza unor indicii implicite referitoare la conținutul sau la sursa informației. Ponderea performanțelor slabe a fost mai mare în rândul băieților. S-a constatat o diferență semnificativă de 18 puncte în favoarea performanțelor medii ale elevilor croați comparativ cu performanțele medii ale elevilor imigranți. De asemenea, deși elevii croați de gimnaziu au obținut rezultate peste medie la citit, la ambele teste PIRLS, elevii croați de 15 ani au obținut în mod sistematic rezultate sub medie, care au rămas aproape neschimbate în ultimii 16 ani de monitorizare. În acest context, cel mai îngrijorător fapt este că mulți dintre elevii croați cu vârsta de cincisprezece ani nu au competențele de citit de bază, în timp ce doar 5% dintre elevii croați ating cel mai înalt nivel de lectură.

Un indiciu al problemelor este, de asemenea, lipsa literaturii și a studiilor despre tulburările și dificultățile de citire și înțelegerea lecturii, ceea ce indică o lipsă de conștientizare a acestor probleme.

Inițiative existente referitoare la limbajul clar, ușor de înțeles

În Croația, nu există în prezent o inițiativă națională legată de accesibilizarea informației și utilizarea limbajului clar, ușor de înțeles. Semnificația acestui concept nu a fost încă recunoscută. Există inițiative individuale, precum Omoguru.

Omoguru (<https://www.omoguru.com/>) este o echipă de logopezi, designeri, tipografi, experți IT și inovatori care are misiunea de a dezvolta instrumente concrete și utile la dezvoltarea competențelor de citit. Instrumentele pe care le dezvoltă sunt adaptate la o varietate de stiluri de lectură și de învățare, iar scopul final este promovarea echității și incluziunii sociale. Omoguru oferă 4 instrumente principale: LEXIE, W3LEXIE, READABLE, OMOTYPE.

LEXIE este un instrument de citire a textelor într-un mod plăcut de către elevii cu dislexie și alte dificultăți de citire. Textele pot fi stocate, editate (oferă multe opțiuni diferite de editare, cum ar fi fonturi ușor de citit, împărțirea cuvintelor în silabe, adăugarea de linii și „burtiere de text”), textul poate fi, de asemenea, citit cu voce tare pentru cursant. Există, de asemenea, o colecție de texte adecvate pentru fiecare grupă de vârstă, iar textele create pot fi salvate și partajate cu alți utilizatori. **W3LEXIE** este un instrument care elimină aplicațiile care modifică funcționarea navigatorului web și toate celelalte distrageri. Permite realizarea de notițe și textele pot fi trimise direct la instrumentul LEXIE. **READABLE** este un instrument și un serviciu pentru afaceri și instituții. Prin intermediul acestui instrument, o echipă de experți analizează accesibilitatea paginilor web sau a aplicațiilor organizației, rezolvă problemele și face conținutul și serviciile organizației accesibile pentru toți utilizatorii. **OMOTYPE** este un sistem de fonturi care facilitează citirea și înțelegerea (<https://omotype.com/>).

Participanți implicați și activi în acest domeniu

Logopezi. Logoped.hr - Scopul portalului este de a sensibiliza publicul și de a oferi o sinteză de informații de calitate pentru părinți, profesorii și educatorii care lucrează cu copiii cu dificultăți de limbă și comunicare verbală.

(<https://logoped.hr/>).

Avocatul Poporului pentru persoanele cu dizabilități - Avocatul Poporului pentru persoanele cu dizabilități este o instituție de stat independentă al cărei rol de bază este de a proteja, monitoriza și promova drepturile și interesele persoanelor cu dizabilități în baza Constituției Republicii Croația, a tratatelor și a legilor internaționale. (posi.hr/).

Asociația „Croatian Dyslexia Association” - asociație civilă (experți, părinți, profesori și alții) care se confruntă sau sunt interesați de tematica tulburărilor de citire și scriere. (hud.hr).

Bibliografije:

OECD (2023). PISA 2022 Results (Volume I): The State of Learning and Equity in Education, PISA, OECD Publishing, Paris,

<https://doi.org/10.1787/53f23881-en>

OECD (2023). PISA 2022 Results (Volume II): Learning During – and From – Disruption, PISA, OECD Publishing, Paris,

<https://doi.org/10.1787/a97db61c-en>

Mullis, I. V. S. i Martin, M. O. (Ur.). (2019). PIRLS 2021 Assessment Frameworks. Boston College: TIMSS & PIRLS International Study Center. Hrvatski prijevod dostupan na:

<https://www.ncvvo.hr/medunarodna-istrazivanja/pirls/>

Nacionalna strategija poticanja čitanja od 2017. do 2022. godine. (2017).

Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i Ministarstvo kulture i medija. Dostupno na:

https://minkulture.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Nacionalna%20strategija%20poticanja%20%C4%8Ditanja_tekst.pdf

Peti-Stantić, A. (2019). Čitanjem do (spo)razumijevanja – Od čitalačke pismenosti do čitateljske sposobnosti. Zagreb: Naklada Lijevak.

NCVVO (2023). ZAVRŠNI IZVJEŠTAJ O PROVEDENIM

AKTIVNOSTIMA I REZULTATIMA Nacionalnoga ispitivanja čitalačke pismenosti. NCVVO. <https://min->

[kulture.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/NICP_Izvjestaj_2023..pdf](https://minkulture.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/NICP_Izvjestaj_2023..pdf)

Prezentare generală a situației din Republica Macedonia de Nord

Aspecte privind dificultățile de citire și înțelegere existente

Un obiectiv cheie al educației macedonene este de a forma elevilor competențe de citire a unor texte diverse, competențe de adaptare a stilurilor de lectură la scop și de aplicare a strategiilor de citire în vederea îmbogățirii vocabularului și a cunoștințelor generale pentru o mai bună interpretare a textului. Pentru a realiza acest lucru, elevii trebuie să dezvolte competențe de citire fluentă și înțelegere a textului care cuprind abilități de recunoașterea literelor și a cuvintelor, legarea noilor informații de cunoștințele anterioare, deducerea semnificațiilor, prezicerea conținutului, recunoașterea structurii textului și înțelegerea ideilor principale.

Fluența citirii, dimensiunea vocabularului și cunoștințele dobândite sunt esențiale pentru înțelegerea textului. Cititorii fluenți se pot concentra mai mult pe înțelegerea sensului decât pe procesele de decodificare. Volumul vocabularului facilitează înțelegerea și dezvoltarea ulterioară a vocabularului. Cunoștințele dobândite permit conexiuni rapide între informațiile noi și cele cunoscute, facilitând o citire mai rapidă și mai corectă.

Masa vocabularului are un impact semnificativ asupra înțelegerii. Un vocabular redus ca volum poate afecta abilitățile de citire și succesul școlar al elevilor. Elevii cu un vocabular dezvoltat găsesc lectura plăcută și probabil că vor citi mai mult, îmbunătățindu-și și mai mult abilitățile de citire și abilitățile cognitive.

Înțelegerea unui text este influențată de dezvoltarea vocabularului și de nivelul de familiarizare cu subiectul. Familiaritatea subiectului îi ajută pe cititori să realizeze conexiuni și să înțeleagă propoziții care altfel ar putea fi neclare. Prezența cunoștințelor anterioare ajută la o mai bună înțelegere a metaforelor și a ironiei, îmbogățind experiența de lectură.

În ultimele trei decenii, procesul educațional macedonean a întâmpinat provocări semnificative.

Mai mult, în ultimii ani, studenții au rămas fără manuale și mijloace didactice, ceea ce le îngreunează procesul educațional. Schimbările frecvente ale conceptelor educaționale, curriculumului și a programelor școlare au avut, de asemenea, un impact negativ asupra procesului de furnizare a educației, care ulterior a avut impact asupra nevoilor pieței muncii și a dezvoltării globale a țării. Avem o mare provocare pentru a depăși aceste probleme și pentru a crea instrumente pentru a facilita înțelegerea și comunicarea.

Inițiative existente referitoare la limbaj clar, ușor de înțeles

Textul scris al limbii literare macedonene presupune cunoașterea și explicarea normelor sale literare. Utilizarea oficială a limbii macedonene a început odată cu formarea guvernului macedonean în primele teritorii eliberate în 1943 și a fost oficializată prin constituția din 1944 a Adunării Antifasciste pentru Eliberarea Poporului Macedoniei (ASNOM). Procesul de legalizare a inclus:

- Recunoașterea limbii macedoneană ca limbă oficială de stat (decizia ASNOM din 2 august 1944);
- Adoptarea alfabetului macedonean (decizia Guvernului Popular al Macedoniei din 5 mai 1945);
- Legalizarea ortografiei macedonene (hotărârea Ministerului Educației din 7 iunie 1945).

Lucrările cheie care definesc normele limbajului literar sunt:

- „Macedonian Spelling” (1945) și „Macedonian Spelling with Spelling Dictionary” (1950) de Blaze Koneski și Krum Toshev;
- „Gramatica limbii literare macedonene” volumele I și II (1952, 1953) de Blaže Koneski;
- „Dicționarul limbii macedonene” în trei volume (1961, 1965, 1966) editat de Blaže Koneski.

Alfabetul macedonean, cu litere unice pentru sunete specifice, este un bun cultural semnificativ. Sistemul său de ortografie fonetică asigură o relație clară între foneme și grafeme. „Dicționarul limbii macedonene” a jucat un rol esențial în stabilizarea lexicului standard și a sprijinit dezvoltarea normelor ortografice.

Limba literară macedoneană este obligatorie în toate instituțiile publice din Republica Macedonia, întărind utilizarea corectă în diferite sectoare ale societății.

Inițiative existente privind folosirea limbajului clar

În prezent, este disponibil un dicționar digital al limbii macedonene, care poate fi găsit la următorul link <http://drmj.eu/>, Dicționar digital oficial al limbii macedonene <https://makedonski.gov.mk/> și resurse digitale pentru limbii macedonene <http://drmj.manu.edu.mk/>, care conțin o secțiune despre cărți și dicționare vechi, dezvoltarea istorică a limbii macedonene, resurse digitale ale dialectelor macedonene, gramatica limbii macedonene, studii privind limba macedoneană și studii comparative a limbilor slave.

Participanți implicați și activi în acest domeniu

Printre instituțiile responsabile de supravegherea acestor procese se numără Ministerul Educației și Științei, Biroul pentru Dezvoltarea Educației, Institutul pentru Limba Macedoneană "Krste Misirkov" - Skopje și Academia Macedoneană de Științe și Arte. Școlile și instituțiile de învățământ superior acreditate joacă, de asemenea, un rol important. Instituțiile statului trebuie să angajeze persoane responsabile pentru a asigura utilizarea corectă a limbii macedonene în documentele oficiale. În anul 2024 a fost dată o lege privind utilizarea limbii macedonene, lege care prezintă soluții pentru elaborarea unei politici lingvistice adecvate, precum și alte strategii pentru utilizarea adecvată a limbii macedonene. Legea prevede corectarea obligatorie a tuturor materialelor, cu publicarea numelui corectorului, precum și angajarea de corectori în toate instituțiile publice și organismele guvernamentale, inclusiv în instituțiile de stat, școli, edituri și mass-media, astfel se așteaptă să crească interesul pentru studiul limbii macedonene.

Concluzie

Pentru a îmbunătăți nivelul de înțelegere a textului, ar trebui să se înceapă cu îmbogățirea vocabularului și a cunoștințelor generale ale elevilor. Profesorii ar trebui să citească cu voce tare și să discute texte pentru a dezvolta vocabularul elevilor și a facilita înțelegerea. Pe măsură ce elevii dobândesc competențe de lectură independentă, ar trebui introduse programe intensive pentru lectură. Inițial, elevii ar trebui să citească texte simplificate, trecând treptat la texte literare autentice pe măsură ce își dezvoltă competențele de lectură.

Motivația elevilor este esențială, iar aceștia ar trebui să aibă posibilitatea să aleagă materiale de lectură pe baza interesele proprii. Lectura favorizează dezvoltarea vocabularului, fluența citirii și îmbogățirea cunoștințele generale, făcând din aceasta o activitate obișnuită și plăcută.

Bibliografie:

Recunoașterea limbii macedonene ca limbă oficială de stat (Decizia ASNOM din 2 august 1944);

Adoptarea alfabetului macedonean (Decizia Guvernului Popular al Macedoniei din 5 mai 1945);

Legalizarea ortografiei macedonene (Decizia Ministerului Educației din 7 iunie 1945)

„Macedonian Spelling” (1945) și „Macedonian Spelling with Spelling Dictionary” (1950) de Blaže Koneski și Krum Toshev;

„Gramatica limbii literare macedonene” Volumele I și II (1952, 1953) de Blaže Koneski;

„Dicționar al limbii macedonene” în trei volume (1961, 1965, 1966) editat de Blaže Koneski.

Dicționarul digital al limbii macedonene <http://drmj.eu/>,

Dicționarul digital oficial al limbii macedonene

<https://makedonski.gov.mk/>

Resurse digitale ale limbii macedonene <http://drmj.manu.edu.mk/>

Macedonia de Nord. (2023, 4 decembrie). OCDE.

https://www.oecd.org/en/publications/2023/11/pisa-2022-results-volume-i-and-ii-country-notes_2fca04b9/north-macedonia_c124690c.html

Prezentare generală a situației din Belgia

Aspecte privind dificultățile de citire și înțelegere

Conform studiului PISA 2022, aproximativ 26% dintre elevii belgieni obțin rezultate slabe (sub nivelul 2 din 6) la lectură. Performanțele elevilor în ceea ce privește lectura sunt în continuă scădere, ceea ce necesită măsuri imediate pentru a preveni nivelul scăzut de cunoștințe în rândul tinerilor. Unele surse indică faptul că aproximativ 10% din populația belgiană are dificultăți de citire și scriere (Lire et Écrire, 2019). Cu toate acestea, datele trebuie interpretate cu prudență, deoarece au fost calculate pe baza studiilor efectuate în urmă cu câțiva ani, adică evaluările PIRLS din 2016.

Inițiative existente privind utilizarea unui limbaj clar

Una dintre inițiativele belgiene pentru utilizarea unui limbaj clar este FALC.be (falc.be), un serviciu creat de organizația non-profit Inclusion, care ajută persoanele cu handicap intelectual și familiile acestora. Acest serviciu are rolul de a traduce texte în FALC (FACile à Lire et à Comprendre - Ușor de citit și de înțeles), de a corecta texte și de a disemina informații despre serviciul pentru un limbaj ușor de citit și de înțeles.

O altă inițiativă interesantă este mișcarea Lire et Écrire (Citește și scrie), care reunește diverse organizații din Valonia în acțiunea lor pentru alfabetizarea tuturor. Obiectivele principale ale mișcării sunt de a atrage atenția autorităților publice asupra necesității de a combate analfabetismul și de a promova dreptul la o alfabetizare de calitate pentru orice adult care dorește acest lucru. Mai multe informații pot fi găsite pe site-ul lor: <https://lire-et-ecrire.be/Alphabetisation>.

Participanți implicați și activi în acest domeniu

Inclusion asbl este o asociație belgiană francofonă care promovează calitatea vieții și participarea în societate a persoanelor cu dizabilități intelectuale și a familiilor acestora, pe tot parcursul vieții (de la diagnosticare până la îngrijirea ulterioară), indiferent de gradul lor de dizabilitate. Printre alte inițiative, aceasta promovează FALC Belgia, un serviciu pentru utilizarea unui limbaj ușor de citit. Mai multe informații pot fi găsite pe site-ul: <https://inclusion-asbl.be/>.

Handicap Belgia este un serviciu administrat de autoritățile federale. Acesta oferă cele mai importante informații despre ajutorul social pentru persoanele cu handicap care trăiesc în Belgia. Întregul lor site web este accesibil într-o versiune ușor de citit:

<https://handicap.belgium.be/fr/facile-a-lire>.

Instituțiile regionale, cum ar fi Federația Wallonie-Bruxelles, sprijină, de asemenea, acțiunile de promovare a alfabetizării pentru a îmbunătăți performanța școlară a elevilor belgieni și pentru a preveni sărăcia și șomajul. În general, pe măsură ce crește gradul de conștientizare în ceea ce privește analfabetismul și dificultățile de învățare, tot mai mulți sunt interesați să găsească metode de promovare a competențelor de citire și scriere.

Bibliografie:

1 adulte sur 10 est en difficulté de lecture et d'écriture ! #JIA - Lire et Écrire. (2019, September 3). <https://lire-et-ecrire.be/1-adulte-sur-10-est-en-difficulte-de-lecture-et-d-ecriture-JIA>

Alphabétisation - Lire et Écrire. (n.d.). Retrieved 26 April 2024, from <https://lire-et-ecrire.be/Alphabetisation>,

Facile à lire | Handicap Belgium. (n.d.). Retrieved 26 April 2024, from <https://handicap.belgium.be/fr/facile-a-lire>

FACile à Lire et à Comprendre. (n.d.). Falc.be. Retrieved 26 April 2024, from <https://www.falc.be/>

OECD. (2023). PISA 2022 Results (Volume I): The State of Learning and Equity in Education. OECD. <https://doi.org/10.1787/53f23881-en>

Page d'accueil - Bienvenue ! (n.d.). Inclusion ASBL. Retrieved 26 April 2024, from <https://www.inclusion-asbl.be/>

Prezentare generală a situației din Franța

Aspecte privind dificultățile de citire și înțelegere

În Franța există o situație îngrijorătoare privind dificultățile de citire și înțelegere. Conform Programului de evaluare internațională a competențelor adulților (PIAAC) realizat de OCDE în cele 24 de țări care au participat la ediția din 2012 a acestei evaluări, aproximativ 15,5 % dintre adulții cu vârste cuprinse între 16 și 65 de ani au obținut un nivel scăzut de alfabetizare și se situează la nivelul 1 sau sub acest nivel pe scara de măsurare a nivelului de alfabetizare. Anumite grupuri sunt deosebit de vulnerabile, inclusiv persoanele cu handicap, persoanele cu un nivel scăzut de educație și altele. Aceste grupuri se confruntă adesea cu provocări semnificative în materie de alfabetizare, cum ar fi dificultăți în integrarea informațiilor, în înțelegerea textelor complexe și în completarea formularelor. În ceea ce privește comparația scorurilor medii de alfabetizare ale persoanelor în vârstă de 16-65 de ani, Franța a obținut un scor mediu de 262, un scor similar cu cel al Ungariei și un scor inferior scorului mediu al OCDE (de 266); cel mai mare scor fiind 296 (Japonia). În ceea ce privește compararea scorurilor medii ale competențelor matematice ale persoanelor în vârstă de 16-65 de ani, scorul Franței este de 254, un scor similar cu cel al Statelor Unite și al Irlandei; cel mai mare scor fiind 288 (Japonia).

În mod similar, informațiile furnizate într-un studiu realizat în 2012 de Institutul Național de Statistică și Studii Economice (INSEE) arată că, în 2011, 16% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 18 și 65 de ani care trăiesc în Franța în zona urbană aveau dificultăți în domeniile de bază ale scrisului, iar 11% dintre aceste dificultăți erau grave sau severe. Dintre persoanele care au frecventat școala în Franța, 7% se aflau în această situație și, prin urmare, pot fi considerate analfabete, față de 9% în 2004. Persoanele cu vârste cuprinse între 18 și 29 de ani au obținut rezultate mai bune decât generațiile mai în vârstă în ceea ce privește citirea și înțelegerea orală. Situația din Franța cu privire la incidența dificultăților de citire și înțelegere solicită o atenție sporită. Rezultatele sugerează că, în ciuda eforturilor depuse în domeniul educației și al alfabetizării în Franța, există loc de îmbunătățiri în abordarea dificultăților de citire și înțelegere, precum și în abordarea dificultăților de calcul.

Studiile subliniază importanța continuării investițiilor în programe de alfabetizare și numerație precum și în strategii educaționale care vizează îmbunătățirea competențelor de citire și de înțelegere în rândul populației. Abordarea eficientă a acestor provocări este esențială pentru a garanta că toate persoanele au competențele necesare pentru a participa pe deplin în societate și în economie.

Inițiative existente privind utilizarea unui limbaj clar

Health Literacy Program (from: Health Literacy Survey Program 2020-2021

by Santé Publique): Programul de alfabetizare în sănătate (de la: Health Literacy Survey Program 2020-2021 este un program de sănătate publică.

Acest program își propune să accesibilizeze informațiile legate de sănătate, să ajute persoanele să caute informații în sistemele de sănătate și să ia decizii documentate. Trei instrumente – HLS-NAV (navigație în sănătate), HLS-COM (comunicare) și HLS-DIGI (competențe digitale) – au fost dezvoltate pentru a evalua nivel de alfabetizare în domeniul sănătății. Persoanele cu dificultățile financiare au dificultăți în toate cele trei domenii, în timp ce persoanele din medii dezavantaje sociale au dificultăți în principal în domeniul comunicării și al utilizării competențelor digitale.

Regulile europene pentru informații ușor de citit și de înțeles. Acest document oferă linii directoare pentru crearea de conținut scris accesibil în special pentru persoanele cu dizabilități cognitive sau niveluri scăzute de educație. A fost adaptat și tradus în diferite limbi, inclusiv în limba franceză

ISO, Organizația Internațională pentru Standardizare colaborează cu organisme naționale și internaționale pentru a dezvolta standardele globale.

Un standard relevant este ISO 24495-1:2023(fr), care se concentrează pe folosirea unui limbaj clar pentru a face documentele ușor de accesat, de înțeles și de utilizat. Principiile limbajului clar sunt concepute pentru a răspunde nevoilor unui public divers, sporind eficiența comunicării și facilitând o mai bună înțelegere în diferite limbi scrise. Aceste standarde sunt esențiale pentru îmbunătățirea accesibilității și a capacității de utilizare a documentelor, de la manuale tehnice la texte legislative.

W3C - Tehnica G153, Text mai ușor de citit: World Wide Web Consortium (W3C) oferă instrucțiuni pentru a face conținutul web accesibil, în special pentru cei cu dificultăți de citire. Tehnica G153 din WCAG 2.0 simplifică textul pentru o citire mai ușoară, recomandând un limbaj clar la un nivel de învățământ secundar inferior. Recomandările includ structurarea paragrafelor în jurul unui singur subiect, utilizarea unor structuri simple ale propozițiilor și evitarea cuvintelor complexe și a jargonului. De asemenea, se recomandă ca propozițiile să fie scurte, să se utilizeze diateza activă și să se utilizeze schematizările în locul paragrafelor dense. Coerența terminologiei, a timpurilor verbale și a relațiilor logice din cadrul textului este esențială pentru îmbunătățirea accesibilității și înțelegerii de către diverse categorii de public.

Inventar de evaluare a calității serviciilor digitale: acest instrument dezvoltat de guvernul francez permite utilizatorilor să își evalueze procedurile online pe baza unor criterii predefinite. Acesta evaluează calitatea serviciilor digitale cu ajutorul a cinci indicatori-cheie, printre care satisfacția utilizatorilor și accesibilitatea. Recent, a fost încorporat un criteriu suplimentar axat pe simplitatea limbajului. Astfel se evaluează claritatea limbajului utilizat în administrație, pe baza feedback-ului de la utilizatori colectat prin intermediul chestionarelor de satisfacție.

Scorurile variază de la 1 la 10, astfel scorurile mai mari de 8 indică un grad ridicat de satisfacție a utilizatorilor cu privire la claritatea limbajului, în timp ce scorurile mai mici de 5 sugerează că sunt necesare îmbunătățiri. Acest instrument urmărește ca, prin evaluare continuă și feedback, să îmbunătățească atât experiența utilizatorilor cât și procesele administrative.

HECTOR este un instrument sofisticat de simplificare a textelor, conceput pentru prelucrarea și simplificarea textelor în limba franceză. Dezvoltat ca parte a unui efort de colaborare între mai multe universități, inclusiv Universitatea din Strasbourg și Université Catholique de Louvain, HECTOR își propune să facă limba franceză scrisă mai accesibilă unui public mai larg prin intermediul învățării automate și al parametrilor de evaluare. HECTOR poate fi utilizat în contexte educaționale pentru a ajuta studenții cu dificultăți de învățare, în medii profesionale pentru a asigura o comunicare clară și de către creatorii de conținut care doresc să informeze un public mai larg.

Lisible este un instrument puternic conceput pentru a îmbunătăți claritatea și lizibilitatea textelor. Se adaptează perfect la orice flux de lucru, permițând importarea textului în diferite moduri (redactarea directă în editorul HTML integrat, copierea și lipirea textului cu formatarea sa originală, importul de pagini web prin URL sau încărcarea de documente Word și PDF). Acesta oferă o analiză cuprinzătoare a lizibilității, atribuind un scor de lizibilitate numit Lisiscore pe baza a 17 variabile derivate din cercetări științifice recente în domeniul psiholingvisticii, psihologiei cognitive și principiilor de scriere clară. Lisible evidențiază zonele specifice de îmbunătățire și oferă sugestii bazate pe AI pentru sinonime mai clare și fraze reformulate. Utilizatorii își pot revizui și reanaliza de mai multe ori textele pentru a îmbunătăți lizibilitatea, făcând documentele mai accesibile și mai ușor de înțeles.

U31 este un instrument inteligent conceput pentru a spori claritatea conținutului scris utilizând tehnici de programare neuro-lingvistică, care implică procesele automate ale limbajului uman. Obiectivele sale sunt eliminarea barierelor care pun în dificultate înțelegerea informațiilor scrise, promovarea practicilor de scriere explicită și asigurarea accesului egal la informații. U31 are o interfață ușor de utilizat, oferind o analiză rapidă și fiabilă bazată pe inteligența artificială. Acesta oferă recomandări personalizate și un ghid cuprinzător referitor la folosirea limbajului clar pentru a ajuta utilizatorii să își îmbunătățească conținutul. U31 efectuează o analiză automată a textului, atribuie scoruri de claritate și sugerează îmbunătățiri. În plus, acesta include indicatori pentru eco-design, accesibilitate și incluziune, asigurându-se că documentele sunt clare și accesibile tuturor.

Participanți implicați și activi în acest domeniu

Agence Nationale de Lutte contre l'Illettrisme (ANLCI) (Agenția Națională de Luptă împotriva Analfabetismului): ANLCI este un factor cheie în combaterea analfabetismului în Franța. Aceasta se concentrează pe prevenire, intervenție și sprijin pentru persoanele care se confruntă cu probleme de alfabetizare. Eforturile lor vizează diverse grupuri, inclusiv tinerii, adulții și imigranții.

L'Association Française pour la Lecture (AFL) (Asociația Franceză pentru Lectură): își propune să consolideze rolul lecturii și al scrisului în societate, inclusiv în școli.

Se străduiește să transfere responsabilitatea "lecturii" la nivelul întregii societăți, considerând-o atât o învățare socială, cât și educațională.

Această abordare marchează o schimbare față de practicile tradiționale de alfabetizare, care nu au implicat suficient societatea și nu au îmbunătățit în mod semnificativ nivelul de educație generală.

Santé Publique France: această agenție de sănătate publică pune în aplicare programe menite să îmbunătățească cunoștințele despre sănătate, asigurându-se că informațiile despre sănătate sunt accesibile și ușor de înțeles pentru toate grupurile de populație.

Unapei este principala rețea franceză de asociații care reprezintă și apără interesele persoanelor cu tulburări de neuro-dezvoltare, dizabilități multiple și dizabilități mentale, precum și ale familiilor acestora.

Bibliografie:

OCDE. (2016). LES COMPÉTENCES DES ADULTES à LA LOUPE. In MARS 2016 (Issue #2).

<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/5jm0t6qfqptk-fr.pdf?expires=1718631075&id=id&accname=guest&checksum=D481C3A9C97F37804F202995D3443BA> Pierre, J. & Délégation générale à la langue française et aux langues de France. (2007). La langue au cœur du numérique. [https://www.vie-](https://www.vie-publique.fr/files/rapport/pdf/074000412.pdf)

[publique.fr/files/rapport/pdf/074000412.pdf](https://www.vie-publique.fr/files/rapport/pdf/074000412.pdf) Spf. (n.d.). La Santé en action, Juin 2017, n°440 Communiquer pour tous : les enjeux de la littératie en santé. <https://www.santepubliquefrance.fr/docs/la-sante-en-action-juin-2017-n-440-communiquer-pour-tous-les-enjeux-de-la-litteratie-en-sante>

Todirascu, A., Wilkens, R., Rolin, E., François, T., Bernhard, D., & Gala, N. (2022, June 20). HECTOR: a hybrid TEXT Simplification TOOL for raw texts in French. <https://hal.science/hal-03719382>

Todirascu, A., Wilkens, R., Rolin, E., François, T., Bernhard, D., & Gala, N. (2022, June 1). HECTOR: a hybrid TEXT Simplification TOOL for raw texts in French. ACL Anthology. <https://aclanthology.org/2022.lrec-1.493/>

Cardon, R., & Grabar, N. (2020). French biomedical text simplification: When small and precise helps. In *Proceedings of the 28th International Conference on Computational Linguistics* (pp. 710–716). International Committee on Computational Linguistics.
<https://doi.org/10.18653/v1/2020.coling-main.62>

Lisio. (n.d.). LISIO : Solutions web d'Inclusion et de Sobriété Numériques.
<https://lisio.fr/>

Notre mission - Agence Nationale de Lutte contre l'Illettrisme. (2024, February 22). Agence Nationale De Lutte Contre L'Illettrisme.
<https://www.anlci.gouv.fr/notre-mission/>

Association Française pour la Lecture. (n.d.). <https://www.lecture.org/>

Unapei. (2023, November 9). Unapei - S'engager pour le vivre-ensemble.
<https://www.unapei.org>

Pour les générations les plus récentes, les difficultés des adultes diminuent à l'écrit, mais augmentent en calcul - Insee Première - 1426. (n.d.). <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1281410>

Lisible. (2024, April 16). Lisible - Mesurez la lisibilité de votre texte.
<https://lisible.com/>

U31, adressez-vous à tous. (n.d.). <https://u31.io/>

ISO 24495-1:2023(fr), Langage clair et simple – Partie 1: Principes directeurs et lignes directrices. (n.d.).
<https://www.iso.org/obp/ui/fr/#iso:std:iso:24495:-1:ed-1:v1:fr>

Vos démarches essentielles. (n.d.).
<https://observatoire.numerique.gouv.fr/>

G153: Making the text easier to read | Techniques for WCAG 2.0. (n.d.).
<https://www.w3.org/TR/2016/NOTE-WCAG20-TECHS-20161007/G153.html>

Situația generală a situației în România

Aspecte privind dificultățile de citire și înțelegere a textului

Conform studiului PISA 2022, aproximativ 58% dintre elevii români în vârstă de 15 ani au atins nivelul 2 sau superior la citire (media OCDE este de 74%). Acești elevi pot identifica ideea principală într-un text de lungime moderată, pot găsi informații pe baza unor criterii explicite, deși uneori complexe, și pot reflecta asupra scopului și formei textelor atunci când li se cere în mod explicit să facă acest lucru. Doar 2% dintre elevii români au obținut rezultate de nivel 5 sau superior la citire (media OCDE este de 7%). Acești elevi pot înțelege texte lungi, pot aborda concepte abstracte sau contraintuitive și pot face distincția între fapte și opinii, pe baza unor indicii implicite referitoare la conținutul sau sursa informațiilor.

Rata de absolvire la nivel gimnazial

Indicatorul se referă la sfârșitul unui an școlar și este calculat ca raport între numărul total de absolvenți ai clasei a VIII-a și numărul populației cu vârsta corespunzătoare sfârșitului școlii secundare (14 ani).

La nivelul anului 2020/2021, indicatorul înregistrează o valoare cu mult mai mică decât în anul școlar precedent, ajungând la aproape 66%.

Această valoare a indicatorului trebuie analizată în contextul schimbărilor structurale din sistemul de învățământ (introducerea anului școlar pregător 2012/2013). În anul școlar de referință al raportului, valoarea indicatorului a crescut considerabil (cu 10 p.p.), majoritatea elevilor având debutul școlar în 2013, cu clasa pregătitoare.

La nivelul Evaluării Naționale pe 2023, județele care au înregistrat cel mai mare procent de elevi de clasa a VIII-a cu medii peste 5 sunt:

București (89%), Cluj (87,6%) și Brăila (83,4%); Aceste județe au înregistrat cel mai mare procent de elevi cu medii peste 5 la Evaluarea Națională și în anul anterior.

Județele cu cel mai mic procent de elevi cu medii peste 5 sunt: Teleorman (62,4%), Călărași (63,5%) și Vaslui (63,8%). Ponderi foarte apropiate de media pe țară se înregistrează în județele Maramureș (76,4), Sibiu (76,6%), Ilfov și Timiș (76,2%).

Rata de absolvire a liceului

În anul școlar 2021-2022, rata de absolvire a liceului (cu și fără examen de bacalaureat) a înregistrat o scădere față de anul școlar precedent, atingând valoarea de 70,2%. Rata de absolvire a liceului cu examen de bacalaureat este similară cu cea din anul precedent.

Rata de promovare a examenului de bacalaureat 2023 a fost de 77,3% - similară cu cea din anul precedent. Opt din zece absolvenți din promoția curentă și patru din zece absolvenți din promoțiile anterioare au reușit să promoveze cu succes acest examen.

Cea mai scăzută rată de promovare se înregistrează în liceele VET, iar cea mai ridicată în liceele teoretice.

La examenul de Bacalaureat 2023, rata de promovare a înregistrat cele mai mari valori în județele Cluj (85%) și Brăila (84%) și cele mai mici în Ilfov (56,9%), Mehedinți (63%) și Giurgiu (63,9%).

Inițiative existente privind utilizarea unui limbaj clar

Noua Lege a Educației din România propune cadrul necesar pentru a valorifica rezultatele studiului PISA și pentru a îmbunătăți competențele elevilor în citire, matematică și științe.

Unele dintre măsurile incluse în nr. 198/2023 Legea educației în vederea îmbunătățirii rezultatelor PISA sunt:

Standardizarea evaluărilor naționale - Nivelul de alfabetizare funcțională al elevilor va fi evaluat periodic, prin teste online, corespunzătoare fiecărui nivel și fiecărei clase. Aceste evaluări vor fi realizate prin intermediul Platformei naționale de alfabetizare funcțională, conform standardelor de alfabetizare funcțională și corelate cu profilul absolventului.

Formarea profesională a cadrelor didactice - va fi instituit un program național de formare a cadrelor didactice, pentru a crește nivelul de alfabetizare funcțională a elevilor; se propune creșterea numărului de burse școlare și a cuantumului acestora, ca formă de sprijin pentru progresul școlar în fiecare clasă;

Programul de stat „Învățământ remedial” - Sprijin pentru elevii cu dificultăți de învățare sau care au lacune de învățare prin sprijin suplimentar și personalizat din partea profesorilor, care poate fi realizat de instituțiile de învățământ preuniversitar în parteneriat cu organizații neguvernamentale. Sprijin financiar pentru cadrele didactice calificate repartizate în școlile situate în zone defavorizate. (Primă de instalare neimpozabilă egală cu 5 salarii minime brute pe țară, cu condiția asumării unei perioade minime de 5 ani școlari, acordată personalului didactic).

Sprijin financiar pentru școli - Creștere cu 25% a costului standard pentru beneficiarii primari din unitățile de învățământ (școli) considerate a fi defavorizate.

Participanți implicați și activi în acest domeniu

Participarea României la testarea PISA 2022 a fost susținută de proiectul ROSE (Romania Secondary Education Project), finanțat printr-un împrumut de 200 de milioane de euro acordat Guvernului României de către Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

Următorul ciclu de testare (2023 - 2025) va fi PISA 2025, deoarece 2025 este anul în care se va da testul principal. În acest sens, a fost aprobată Hotărârea de Guvern privind participarea României la Programul pentru Evaluarea Internațională a Elevilor - PISA 2025, care va fi organizat și finanțat de Ministerul Educației Naționale prin Unitatea de Cercetare în Educație din cadrul Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație. (Unitatea de Cercetare în Educație din cadrul Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație. (<https://www.ise.ro/prima-pagina>)

Bibliografie:

Ministerul Educației Naționale prin Unitatea de Cercetare în Educație din cadrul Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație, Raportul privind starea învățământului preuniversitar din România 2022 - 2023 Prima pagină| UCE. (n.red.), 3 iulie 2024, <https://www.ise.ro/prima-pagina>

Rezultatele PISA 2022 (volumul I). (2023, 5 decembrie). OCDE.
https://www.oecd.org/en/publications/2023/12/pisa-2022-results-volume-i_76772a36.html

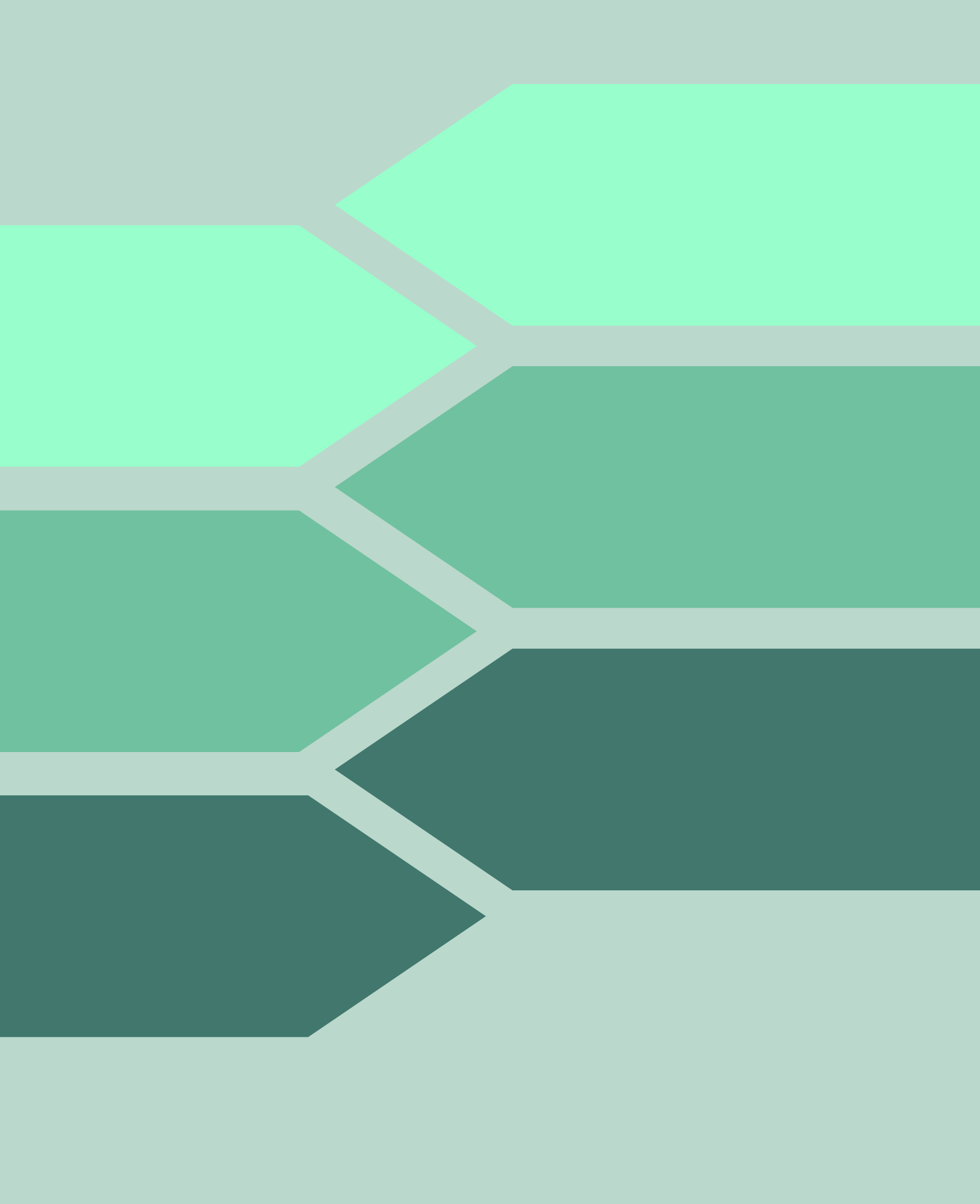
Evaluarea națională 2024 - Pagina de start. (n.red.). 3 iulie 2024,
<http://evaluare.edu.ro/>

Rezumat

În timp ce majoritatea elevilor din țările participante au competențe de bază în materie de lectură, problemele legate de înțelegerea textelor complexe rămân o problemă majoră în întreaga Uniune Europeană. În această situație, este esențial ca eforturile de creștere a nivelului de alfabetizare funcțională în fiecare țară să fie însoțite de inițiative de promovare a unui limbaj clar, ușor de înțeles. În acest fel, este posibil să se atenueze efectele nivelului scăzut de alfabetizare funcțională și să se evite marginalizarea persoanelor care au dificultăți de citire a textelor complexe.

De asemenea, este important de remarcat faptul că fiecare stat recunoaște nivelul scăzut de alfabetizare funcțională ca fiind o problemă importantă și că în fiecare țară sunt luate inițiative pentru a minimiza efectele acestuia. Nevoia de a îmbunătăți sistemele de educație din Uniunea Europeană este cunoscută pe scară largă, iar numeroase persoane sunt dispuse să pună în aplicare schimbări pozitive în cadrul instituțiilor lor. Sperăm că acest lucru poate duce la o situație mai bună în viitor și că proiectul nostru va juca un rol semnificativ în această transformare necesară.

text it **EASY**

**Cofinanțat de
Uniunea Europeană**